

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky ke Zprávě o postupu implementace nařízení 2024/1252, kterým se stanoví rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin EU a národní plán výzkumu a průzkumu ložisek kritických nerostných surovin
Č. J.	66/2024
DATUM ZPRACOVÁNÍ	19. 06. 2024
KONTAKTNÍ OSOBA	Jan Šebesta
TELEFON	225 279 201
E-MAIL	jsebesta@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) žádá plnou implementaci nařízení CRMA, zohlednění problematiky úprav, recyklace a získávání surovin a nediskriminaci nestátních společností.

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. K implementaci nařízení 2023/1252

Žádáme doplnit jasné návrhy na úpravy legislativy nejen pro formální transpozici, ale pro skutečnou implementaci nařízení EP a Rady (EU) 2024/1252.

Postrádáme návrhy, jakým způsobem a v jakých časových horizontech bude Česká republika adaptovat své legislativní a administrativní prostředí na aplikaci nařízení EP a Rady (EU) 2024/1252, kterým se stanoví rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin. Návrh tak nezahrnuje nezbytnost úpravy právních předpisů – horní zákon, zákon o hornické činnosti, zákon o odpadech apod. Nezahrnuje nezbytnost úpravy kontaktního místa v rámci právní úpravy a jeho právního zakotvení v rámci českého právního řádu nezahrnuje ani postup pro stanovení ložisek strategického významu podle § 6a horního zákona.

Odůvodnění:

Takto doplněný podklad by měl pro vládu daleko vyšší informační a komplexní hodnotu, zároveň by bylo možné na jeho základě definovat v usnesení vlády konkrétní termíny a harmonogram adaptace tak, aby bylo jejich plnění vládou a připomínkovými místy následně kontrolovatelné a zároveň dalo i předpokládaný časový a věcný rámec předpokládaného legislativního postupu. Doplnění těchto aspektů považujeme za žádoucí.

Tato připomínka je zásadní.

2. K potřebě zohlednění úpravy, recyklace a získávání surovin

Žádáme do Zprávy zapracovat také problematiku úpravy, recyklace a následného získávání kritických/strategických surovin a postup implementace této části nařízení EP a Rady (EU) 2024/1252.

Odůvodnění:

Nařízení EP a Rady (EU) 2024/1252 zahrnuje rovněž aspekt úpravy, recyklace a následného získávání kritických/strategických surovin. Tento v budoucnu významnější a významnější segment navazující na využívání kritických/strategických surovin není ve zprávě vůbec rozpracován, a to ani v obecné rovině, ani ve vztahu prověření potenciálu ČR z pohledu možných projektů, ať už prověřovaných podnikem DIAMO, či ČGS, a rovněž ve vztahu k soukromému sektoru.

Tato připomínka je zásadní.

3. K zapojení nestátních společností do PNVP

Žádáme umožnit realizaci programu národního výzkumu a průzkumu i pomocí nestátních společností.

Materiál se přednostně zaměřuje na tvorbu Národního plánu výzkumu a průzkumu (PNVP) v letech 2025–2030, který má být celý v gesci státu a zajišťován prostřednictvím státních organizací, což je ale dle názvu materiálu pouze dílčí část.

Odůvodnění:

Předmětná část materiálu nepochopitelně vylučuje z těchto činností soukromý sektor, když uvádí na str. 12: „*CRMA podle článku 19 CRMA nařizuje členským státům EU vypracovat vlastní PNVP. Realizaci PNVP budou na úrovni členských států pověřeny státní instituce nebo soukromé subjekty vždy podle vlastní platné národní legislativy. **V podmínkách ČR je pro zachování zvýšené ingerence státu nad vyjmenovanými nerostnými surovinami (v souladu s UV č. 713/2017) nezbytné, aby investorem výzkumných a průzkumných prací byl stát. Do legislativy ČR upravující podmínky výzkumu a průzkumu je totiž zakotvena zásada, že držitel oprávnění realizovat geologicko-průzkumné práce má přednostní právo v dalších krocích povolovacího řízení směrem k využití ložiska. To ovšem neznamená, že stát prioritně usiluje o založení státem vlastněného těžebního podniku, ale že si pouze vyhrazuje právo rozhodovat o možné podobě budoucího využití vyjmenovaných nerostných surovin, které jsou navíc v jeho vlastnictví. Například bude-li přistoupeno k přípravě těžebního záměru, nebo bude ložisko chráněno pro možné budoucí využití jako ložisko strategického významu.***“.

V první řadě je nezbytné uvést, že čl. 19 CRMA explicitně neuvádí text „*podle vlastní platné národní legislativy*“, zároveň se rovněž nedomníváme, že usnesení vlády je součástí národní legislativy. Domníváme se dále, že celá tato teze je v rozporu s podstatou CRMA, která směřuje i k zajištění financování průzkumu a těžby, přičemž v článku 39 předmluvy uvádí, že: „*Zásadní jsou soukromé investice podniků, finančních investorů a odběratelů. Tam, kde samotné soukromé investice nestačí, může být pro účinné zavádění projektů v hodnotovém řetězci kritických surovin nutná veřejná podpora, například ve formě záruk, půjček nebo kapitálových a kvazikapitálových investic.*“.

Z uvedeného vyplývá, že by stát neměl úplně uzavírat výzkum a průzkum ložisek jen pro státní investory, ale naopak vytvářet prostředí pro aktivaci soukromého kapitálu. Výše uvedené usnesení vlády je nepochybně důležitým směrným dokumentem, nicméně by mělo být v tomto smyslu spíše aktualizováno, aby reflektovalo vývoj legislativního rámce v souvislosti s CRMA. Tomu by měla předcházet širší analýza

a diskuse s příslušným spektrem stakeholderů k tomu, jakým způsobem do budoucna zajišťovat výzkum a průzkum ložisek. Rozhodnout tak na základě jednoho materiálu považujeme za nešťastné a unáhlené. I přes skutečnost, že nerostné bohatství na území České republiky je ve vlastnictví České republiky, je žádoucí udržet zapojení soukromého sektoru ve výzkumu, průzkumu, těžbě a zpracování nerostných surovin.

Tato připomínka je zásadní.

4. K chybějícímu rozsahu materiálu

Žádáme Zprávu a Program národního výzkumu a průzkumu ložisek nerostných surovin doplnit o problematiku dalších, soukromých, projektů.

Odůvodnění:

V materiálu není nijak zpracován přístup k dalším projektům, které mohou vznikat ze strany soukromé sféry, např. prostřednictvím průzkumu, revize podmínek využitelnosti v rámci stávajících dobývacích prostorů apod. Není zřejmé, zda došlo k prověření těchto záměrů nebo aktivit v rámci těžebních organizací. Rovněž tyto projekty by měly být zařazeny do Programu národního výzkumu a průzkumu ložisek nerostných surovin.

Tato připomínka je zásadní.

5. K řešitelské skupině

Žádáme rozšířit tzv. Řešitelskou skupinu o ministerstva a akademické prostředí.

Odůvodnění:

Zpráva zakotvuje Řešitelskou skupinu, která má provádět státní expertizu. Tím jsou ale pověřeny jen podnik DIAMO v úzké spolupráci s ČGS. Domníváme se, že by mělo dojít k zapojení i dalších organizací, resortů či veřejných institucí, jako jsou Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo financí a rovněž by mělo být zastoupeno akademické prostředí tak, aby byla hodnocení v maximální míře objektivní.

Tato připomínka je zásadní.

6. Ke Zprávě obecně

Domníváme se, že i z jednání subkomise pro kritické suroviny v průběhu jejích jednání zaznívalo, že součinnost soukromého sektoru bude vítána a bude přínosem, z tohoto hlediska zaměření Zprávy „pouze“ na činnost státu považujeme za nešťastnou a doporučujeme vyznění zprávy předkladatelem ještě vyhodnotit.

Tato připomínka je zásadní.